

Raadsvoorstel

Onderwerp	RES 1.0 Regio Noordoost-Brabant
Afdeling	Afdeling Ontwikkeling
Datum behandeling in B&W:	13 april 2021
Datum raadsvergadering	17 juni 2021
Nummer	
Documentnummer	BW/21 - 417043
Zaaknummer	Z21 - 236081
Afdelingshoofd	K.J.P.C. van der Velden

Voorstel

In te stemmen met de RES 1.0, inhoudende dat:

1. het bod van de RES Noordoost-Brabant voor elektriciteit (5,8PJ of 1,6 TWh), warmte (3 PJ) en besparingen (11%) ongewijzigd wordt gehandhaafd en daarmee ook het aandeel van de gemeente Vught daarin (elektriciteit 0,144 PJ of 0,04 TWh);
2. een kaart met zoekgebieden deel uitmaakt van de RES 1.0. Op deze kaart staan zoekgebieden voor zowel zon als wind, waarop naast de lokaal vastgestelde zoekgebieden ook de zoekgebieden staan aangegeven welke binnen de gemeenten, waaronder Vught, openbaar worden verkend;
3. er in de regionale samenwerking invulling gegeven wordt aan samenwerkingsscenario 2. Dit is inclusief het voeren van gesprekken met de netbeheerders op regionaal niveau;
4. de handreikingen in deel III worden vastgesteld als handreiking voor de onderbouwing van lokale keuzes en ten behoeve van het regionale gesprek over lokale afwegingen, maar niet als bindend kader;
5. wordt ingestemd met de reactie in bijlage 1 op de ingediende zienswijzen bij de concept-RES, inclusief de reactie op de zienswijzen ingediend bij de voormalige gemeente Haaren.

Eerdere besluitvorming

In de vergadering van 11 juni 2020 besloot u in te stemmen met het concept bod Regionale Energiestrategie (RES) Noordoost-Brabant.

Inleiding

In de zomer van 2020 stemden de gemeenteraden en het algemeen bestuur van twee waterschappen in de regio Noordoost-Brabant en het college van GS van de provincie in met de Concept-RES. Daarmee werd ingestemd met het gezamenlijk regionaal bod van 5,8 PJ of 1,6 Twh aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit, 11 % besparing van elektriciteit en warmte en 3 PJ hernieuwbaar op te wekken warmte. Dit alles in de periode tot 2030. Ook stemden de deelnemende gemeenten ieder afzonderlijk in met het eigen aandeel daarin. Voor Vught is dat 0,04 TWh/0,14 PJ aan hernieuwbare elektriciteit. Tevens werd ingestemd met de leidende

principes voor regionale samenwerking in de RES Noordoost-Brabant en met het afwegingskader als handvat voor het afwegen van lokale- en (sub)regionale gebiedskeuzes. Met dit bod heeft de regio gezamenlijk de verantwoordelijkheid genomen om het gevraagde aandeel te leveren aan de energietransitie, dat nodig is om de doelen uit het nationaal Klimaatakkoord te bereiken. Dit bod werd vervolgens via het Nationale Programma Regionale Energiestrategie (NPRES) voorgelegd aan het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Ook de andere 29 regio's namen een vergelijkbaar besluit. Op 1 februari 2021 heeft het PBL in een analyse van deze plannen geconcludeerd dat deze vertrouwen geven dat de benodigde opgaven in 2030 worden gehaald.

In de tussentijd zijn alle partijen die vertegenwoordigd zijn in de RES Noordoost-Brabant, verdergegaan met het werken aan deze opgaven. Zoekgebieden werden verkend en in een aantal gevallen vastgesteld, beleid voor wind en zon besproken en Transitievisies Warmte voorbereid. Er werd gesproken met inwoners, met ondernemers, agrariërs en maatschappelijke organisaties. Ondertussen werd er energie bespaard en duurzame energie opgewekt. Wat op deze manier werd bereikt, vindt u in de RES 1.0 die nu voor u ligt. In Vught wordt momenteel onze visie op zon- en wind, met daarbij de zoekgebieden, voorbereid. Wij zoeken hierbij onze inwoners en stakeholders op om input te leveren die wij verwerken in ons beleidsstuk. Hetzelfde geldt voor de Transitievisie Warmte. Beide beleidsdocumenten agenderen we nog dit jaar voor uw raad.

De RES 1.0 is een actualisatie van de concept-RES en geeft in de eerste plaats inzicht in de stand van zaken van de realisatie van de opgaven, via de informatie uit de klimaatmonitor en een geactualiseerd overzicht van de zoekgebieden zon en wind. De opzet van de RES 1.0 is verder grotendeels hetzelfde als die van de Concept-RES. De RES 1.0 is een momentopname waaruit blijkt waar we als regio nu staan. Tegelijk wordt gevraagd om in te stemmen met de keuze van de stuurgroep voor een vorm van samenwerking, waarbij de autonomie van gemeenten als leidend principe gehandhaafd blijft. Ook de eerdere randvoorwaarden naar het Rijk zijn aangevuld. Een nieuwe toevoeging is de informatie over de effecten op- en de optimalisatie van het netwerk. Ook is informatie over de potentie van warmtebronnen bij de Regionale Structuur Warmte toegevoegd. Tot slot is er een reactie op alle zienswijzen als bijlage bijgevoegd. Een overzicht van de verschillen met de concept-RES is opgenomen in hoofdstuk 2 van de RES 1.0. Zoals hierboven vermeld is in onze RES-regio afgesproken dat iedere gemeente haar eigen aandeel in de opgave neemt. Naast dat we zelf onze visie op zon- en windenergie (met zoekgebieden) opstellen, onderzoeken we samen met de buurgemeenten Boxtel, Sint-Michielsgestel en 's-Hertogenbosch hoe en op welke wijze we elkaar kunnen versterken in de taakstelling.

Beoogd effect

Een door de regio gedragen RES 1.0, die voldoende ruimte biedt voor de partijen om op eigen wijze, in samenspraak met inwoners en andere belanghebbenden, invulling te geven aan de afgesproken opgaven. Een RES die ook handreikingen geeft voor meer lokale zeggenschap én voor het voeren van het gesprek op bovenlokaal niveau.

Argumenten

1.1 De opgaven blijven dezelfde waarmee de RES 1.0 in lijn is met het concept

Met het vaststellen van de concept-RES is gebleken dat iedere gemeente en ook de waterschappen en de provincie zijn deel van de opgaven op zich wil nemen. De noodzaak van de energietransitie is erkend en er is draagvlak om hier werk van te maken. De regio heeft daarmee een goed bod kunnen doen. Aan die opgaven verandert niets. Er zijn geen ontwikkelingen ten opzichte van de concept RES die aanleiding geven voor significante wijzigingen. Ook de analyse van het PBL geeft hiervoor geen aanleiding. Over de manier waarop de opgaven zullen worden ingevuld, zal de komende jaren meer duidelijkheid moeten komen. In de periode tussen de RES 1.0 en RES 2.0 zal de stap van ambitie naar uitvoering worden gemaakt om één en ander op tijd te kunnen realiseren. De rol van de RES-organisatie is de voortgang te monitoren en waar nodig, te ondersteunen. De voortgang zal regelmatig in RES verband worden besproken. Partijen hebben de bereidheid elkaar daarbij te helpen.

2.1 Met de RES 1.0 wordt inzicht gegeven in de opweklocaties (zoekgebieden)

Er zijn verschillende soorten zoekgebieden: zoekgebieden die door de gemeenteraad zijn vastgesteld en zoekgebieden die in de idee- of verkenningsfase verkeren en waarover nog geen besluit is genomen. Deze gebieden zijn met name gebaseerd op beperkingen die gelden op grond van wet- en regelgeving. Ook is het belangrijk om te beseffen dat het ook bij vastgestelde gebieden nog steeds om **zoekgebieden** en niet om vastgestelde locaties gaat. De voor Vught opgenomen gebieden zijn gebaseerd op wettelijke belemmeringen en een eerste verkenning met onze inwoners (juli 2020). De komende jaren zal in samenspraak met alle belanghebbenden door de gemeenteraad definitief worden besloten waar zon- en/of windenergie zal worden opgewekt. Met een raadsinformatiebrief bent u geïnformeerd over de , het proces en de activiteiten voortvloeiend uit de energietransitie, waarvan de RES een onderdeel uitmaakt.

3.1 Regionale samenwerking krijgt vorm

De stuurgroep van de RES, waarin bestuurders van alle gemeenten, waterschappen en de provincie zitten, heeft verschillende scenario's voor samenwerking besproken. Van scenario 1: netwerk, tot scenario 3: een uitgebreide samenwerking waarin alle thema's vanuit een regionaal kader vorm zouden worden gegeven. De deelnemers van de RES in Noordoost-Brabant konden elkaar vinden in scenario 2. Uitgangspunt van dit scenario is dat de lokale autonomie leidend is. Deze keuze betekent aan de ene kant dat de RES bijvoorbeeld een platform is voor uitwisseling van kennis en ervaring, de voortgang monitort en zorgt voor afstemming met de netbeheerders Enexis en Tennet. Maar aan de andere kant bespreekt de regionale stuurgroep, op basis van de opgestelde handreikingen, de onderbouwing van de door gemeenten te maken keuzen. Verder zijn er afspraken gemaakt over de inzet van ambtelijke capaciteit van de deelnemende partijen in de RES. Samenwerkingsscenario 2 is vertaald in een opzet van de procesafspraken op hoofdlijnen welke opgenomen zijn in hoofdstuk 5 van de RES 1.0. Deze keuze betekent ook dat de samenwerking niet vrijblijvend is en dat men bereid is elkaar te ondersteunen en samen te zoeken naar de beste resultaten. Dat laatste gebeurt momenteel vooral in drie subregio's en tussen buurgemeenten. Vught trekt hierin samen op met de gemeenten Boxtel, Sint-Michielsgestel en 's-Hertogenbosch. Regionaal, maar ook lokaal wordt verbinding gezocht met aangrenzende RES-regio's, voor Vught specifiek RES-regio Hart van Brabant. Met name met de gemeente Heusden

vindt afstemming plaats. Hierbij onderzoeken we waar we elkaar kunnen versterken en kunnen samenwerken in de energiebesparing en -opwek.

4.1 Handreikingen voor goede besluitvorming

Deel III bevat twee handreikingen: Overwegingskader en 50% lokaal eigendom. Het zijn nadrukkelijk **handreikingen** en hebben geen bindend karakter. Individuele gemeenten kunnen hier hun voordeel mee doen: het overwegingskader is een handreiking die gemeenten helpt bij de onderbouwing van keuzes voor zoekgebieden en projecten voor grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit met als doel: afdoende bescherming te bieden aan inwoners, landschap en natuur én voldoende ruimte te bieden voor economisch haalbare initiatieven. Aan de hand van dit kader bespreekt de stuurgroep in overeenstemming met de hierboven geschetste samenwerkingsvorm door gemeenten nog te maken keuze's. De handreiking 50% lokaal eigendom is bedoeld om gemeenten handvatten te bieden om invulling te geven aan het streven naar minimaal 50% lokaal eigendom. Met een tweeledig doel:

1. maatschappelijk rendement: lusten uit het project komen deels ten goede aan de lokale gemeenschap;
2. zeggenschap door eigenaarschap: inwoners investeren financieel in en besluiten mee over het project.

5.1 Ingediende zienswijzen zijn verwerkt

Met de besluitvorming van de concept-RES in 2020 zijn diverse reacties ingediend. In deze bijlage staan niet alleen de formele reacties, maar ook wat met deze input is gedaan.

Kanttelingen

1.1 Het gezamenlijke bod van alle regio's overtreft de opgave

Bij de doorrekening door het PBL blijkt het totaal-bod van de regio's ruim te voldoen aan de opgave. Dat zou de vraag op kunnen roepen: kan het niet wat minder, want we halen het toch wel? In de regio Noordoost-Brabant is het bod niet groter dan de opgave voor de regio, dus wordt van de regio een enorme inspanning gevraagd om de omslag van ambities op papier naar uitvoering te maken. Dat laatste geldt overigens voor heel Nederland: Het PBL heeft duidelijk gemaakt dat de status van de opgaven tot nu toe ambities op papier zijn en dat de stap naar uitvoering nog gemaakt moet worden. Het risico bestaat dat bij de uitvoering blijkt dat niet alle ambities waargemaakt worden. Bovendien houdt de energietransitie niet op in 2030. Het is de bedoeling om in 2050 geheel klimaatneutraal te zijn.

1.2 Het bod is beter haalbaar bij inzet van innovatieve technieken

Er leven veel vragen over het gebruik van innovatieve technieken voor het opwekken en opslaan van duurzame energie. Er wordt op dit vlak veel onderzoek gedaan en experimenten uitgevoerd, bijvoorbeeld voor geo-en aquathermie. De informatie over deze ontwikkelingen worden op (inter)nationaal en regionaal niveau met elkaar gedeeld. De huidige opgave die in 2025 vergund moet zijn is gebaseerd op bewezen technieken voor zon en wind en warmte. Voor de lange termijn zal blijken of nieuwe technieken een rol kunnen gaan vervullen in het bereiken van klimaatdoelen.

3.1 *We kunnen niet verder, als het netwerk niet wordt uitgebreid*

Onder andere door de groeiende vraag en aanbod van duurzame energie is transport schaarste op het energienetwerk ontstaan. Dit geldt met name voor de aansluiting van grootschalige projecten. Enexis maakt deel uit van de organisatie van de RES-NOB om de toekomstige behoeften in kaart te kunnen brengen en de benodigde investeringen hierop af te stemmen. Enexis ziet daarbij de RES-plannen tot 2030 als uitgangspunt voor investeringsbeslissingen. Door deze samenwerking hopen partijen samen te komen tot uitvoering van de geplande opgaven.

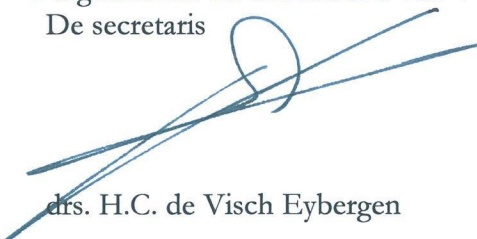
Financiën

De vaststelling van de RES 1.0 heeft geen financiële consequenties. De opgave is gebaseerd op lokale plannen die op een later moment ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd en in de begroting van de gemeente (of het waterschap) worden verwerkt. Voor de financiering van de RES-organisatie is voorzien tot 1 januari 2022. Voor de periode daarna is een voorstel aan het Rijk in voorbereiding.

Communicatie

Uw raad is door de RES-organisatie geïnformeerd o.a. via webinars op 20 januari en 7 april én door deelname aan een themabijeenkomst over de regio, georganiseerd door de griffies, op 5 februari. De communicatie over de energietransitie en de wijze waarop deze lokaal wordt ingevuld hebben wij via een fysieke inwonersbijeenkomst en met een webinar opgepakt. Over de RES 1.0 wordt vanuit de RES-organisatie gecommuniceerd met de pers. Lokaal zullen we via het Klaverblad, onze website en social media onze inwoners informeren.

Burgemeester en wethouders van Vught,
De secretaris

drs. H.C. de Visch Eybergen

de burgemeester

R.J. van de Mortel

Openbare bijlage(n):

- 0 RES 1.0
- 1 RES Beantwoording zienswijzen concept RES
- 2 Rapport achtergrond verbruik en potentie
- 3 Regionale structuur warmte RES
- 4 Handreiking overwegingskader
- 4a Handreiking overwegingskader landschap
- 4b Handreiking maatschappelijke kosten en baten
- 5 Handreiking 50% lokaal eigendom, incl. bijlage
- 6 Brief Klankbordgroep en reactie Stuurgroep

Bijlagen onder geheimhouding:

Nee